

Tractatvs De Pensionibvs Ecclesiasticis

Tonduti, Pierre François de

Lugduni, 1671

Decisio XIV. Cæsaraugustana Canonicatus, 4. Februarij 1654. Non satis est Summo Pontifici ius conferendi spectare ad Capitulum quod simul cum Episcopo confere potest, si tamen Papa concedens ius ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98356](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98356)

Tandem momenti non est declaratio fel. record. Greg. XIII. quod à statuto exclusiuo deleatur clau-
sula sine præiudicio locorum piorum, & persona-
rum ibi existentium, eo quod iuris, & æquitatis ra-
tio exposcit, vt par sit conditio fœminarum pia
loca ingredientium, quam nubentium; quia ea de-
claratio emanauit super statuto Perusino, & ex
quo ille Pontifex voluit id indulgere Ciuibus Pe-
rusiæ, inferri non potest, quod alij Pontifices idem
concedere voluerint Bononiensibus. Præsertim dum
contraria voluntas euidentissimè resultat ex clau-
sula non deleta, sed replicata, tum in petitione, tum
in confirmatione statuti, ibi dummodo contra liber-
tatem Ecclesiæ non tendant. Exaggeratum verò præ-
iudicium quod fit laicis excipiendo Moniales, non
meretur allegari, quia nemini facit iniuriam, qui
vritur facultate sibi à iure communi concessa, nec
laicis faciendum cum læsione immunitatis Ecclesia-
sticæ, pro qua etiam in dubio est pronuntiandum,
l. sunt persone ff. relig. & sumpt. funer. Alex. conf. 190.
in fin. lib. 6. Decian. conf. 89. num. 22. lib. 3. Bor.
conf. 87. num. 52. Carol. de Grass. effect. Cler. 3.
num. 160. & facile laicis est id euitare reportando
ab ingressuris renunciationem futuris successioni-
bus, vt aduertit Sperell. dicta decis. 11. num. 23.
17 circa fin. ¶ ne non quia non tollitur Patri, & Ma-
tri facultas ad libitum testandi de bonis suis, sta-
tutum locum habet ab intestato domtaxat, Alex.
conf. 131. num. 2. vers. unde propter lib. 1. Curt. Sen.
conf. 37. num. 17. Rot. coram san. mem. Greg. XV.
decis. 358. num. 1. & 2. & coram Buratt. decis. 262.
num. 14. vbi allegantur concordantes.
Et ita decisum vtrique parte informante.

R. P. D. BICHIO
Cæsaraugustana Canonicatus,

Mercurij 4. Februarij 1654.

Ad part. 2. cap. 5. §. 8. n. 33.

ARGUMENTVM.

Non satis est Summo Pontifici narrare
Nius conferendi spectare ad Capitu-
lum quando Episcopi simultanea est cum
Capitulo collatio; si tamen Papa conce-
dens ius conferendi, Capitulum principa-
liter, Episcopum verò accessoriè, vel etiam
tanquam vnum de Capitulo fuerit con-
templatus, non est opus de Episcopi pote-
state mentionem facere. Suspendio à diui-
nis facta Capitulo vtrum afficiat totum Ca-
pitulum an verò certas singulares personas
de Capitulo; Et vtrum influat ad omnia
illius membra.

SVMMARIVM.

- 1 Papa præueniens vnum collatorem non censetur vo-
luisse præuenire in præiudicium alterius non no-
minati Pape.
- 2 Suspendio à diuinis de iure non impedit quin
suspendus vritur iure conferendi sibi compe-
tenti.
- 3 Pena suspensionis & interdicti non afficit alios de
Decis. Rot. Rom.

Capitulo non delinquentes, nec in sententia com-
prehensos.

- 4 Quod non procedit quando totum Capitulum fuit
suspensum.
- 5 In præuentione Papa non est necesse narrare quod
Episcopo ius conferendi competat quando ille in-
teruenit vti vnus de Capitulo corpore; tunc enim
satis est de Capitulo mentionem facere.
- 6 Idem quando Episcopo data est conferendi facultas
accessoriè ad Capitulum.
- 7 Narratiua sufficit iustificare eo modo quo est con-
cepta.
- 8 Suspendio à diuinis iniuncta Capitulo, in pedit vt
illi qui sunt innocentes de Capitulo iura capituli-
aria exercere possint, quando non vti singulis sed
vni vniuersis pena iniuncta fuit.

DECISIO XIV.

D Enegatam in prima instantia executionem Li-
terarum Apostolicarum petitam à Gregorio de
Flageto prouiso de Canonicatu controuerso, Rota
concessit in secunda per sententiam à R. P. D. meo
Albergato laram quam reuocari coram Me in ter-
tia informantes pro Didaco Hieronymo Sala col-
lationem eiusdem Canonicatus à Capitulo Cæsa-
raugustano habente petierunt, allegando contra
Litteras Apostolicas subreptionem ex duplici capi-
te. Primò quia Papa narratum non fuit quod ius
conferendi nedum spectat ad Capitulum, sed etiam
ad Dominum Archiepiscopum Cæsaraugustanum
vt narrari debuit ¶ quia etsi Papa voluisset præ-
uenire Capitulum non præuenisset forsitan Archie-
piscopum, nec disponendo de beneficio vti spectan-
te ad vnius collationem censetur id facturus si sci-
uisset eam esse alteri communem, vt ad litteram
probat text. in cap. cum in illis 16. §. fin. in fine de
prob. in 6. vbi reprobata contraria sententia Ioan-
nis Monachi id notat Ioannes Andreas sub num. 3.
verbo ad eum, quem sequitur Gemin. sub num. 5.
vers. sed quid. Anch. sub num. 5. vers. sed secundum
& in simili Lotter. de re benef. lib. 2. quest. 40. n. 120.
in fine. Rota penes Caval. decis. 359. num. 7. & in
Oscen. Archidiaconatus 17. Marty 1649. coram R.
P. D. meo Verospio.

Secundò quia non sufficit narratiua quod Capi-
tulum & Canonici Ecclesiæ Cathedralis per sen-
tentiam Rotaalem declarati essent suspensi à diuinis
& ab Ecclesiæ ingressu interdicti, cum exinde fuit
tacitè insinuatam Papæ Capitulum conferre non
potuisse, vel saltem ex hac sola narratiua Papa in-
telligere non potuerit quod Capitulum non posset
prouidere, vt in puncto ponderauit Rota penes
Seraph. decis. 870. sub num. 1. vers. sed quia & num. 2.
vbi datur ratio quia suspendio à diuinis de iure non
impedit quod quis non possit conferre; Sayr. de
conf. lib. 4. cap. 3. num. 20. & duobus seqq. & cap. 4. n. 6.
Castro Pal. de Conf. disput. 4. punct. 4. §. primo, sub
num. 12. & Papa forsitan credidit Capitulum esse sus-
pensum nominatim à iure conferendi vt quando-
que fieri tradit Castro Pal. de conf. disput. 4. punct. 3.
num. 7. ex text. in cap. unic. Ne Sede vac. in 6. cap. si
sententia de sent. excom. in 6.

Debuisset itaque Papæ exponi clarius, esset nec-
ne Capitulum suspensum à iure conferendi & vltè-
rius quod in sententia Rotali declaratoria suspen-
sionis ac interdicti exceptuantur nominatim sex
Canonici ac toridem dignitates, quibus sanè si Papa
id sciuisset verisimile est quod noluisse præue-
niendo præiudicare, cum tanquam innocentes &
exceptua

exceptuati non afficiantur pena suspensionis inflictae Capitulo: Nauarr. *conf.* 9. sub num. 10. *vers.* non potest de sent. excom. Auila de *conf.* p. 3. disp. 3. dub. 2. conclus. 4. Coninck. *cod. tract.* disp. 15. dub. 3. num. 26. Castro Pal. *dicta disput.* 4. punct. 3. num. 2. & in illis iura Capituli conferuntur etiam si ceteri tanquam culpabiles essent suspensi & interdicti. Innocent. in cap. illa num. 2. in fine de elect. summa Angelic. verbo electio num. 13. Mirand. in manual. tom. 2. question. 23. artic. 5. conclus. 2. Barbof. de Can. & Dig. cap. 41. sub num. 14. & 15. vbi allegat concordantes.

4 Vnde nec applicantur decisiones in Tridentina Canonizatus 17. Maij 1645. confirmata 26. Februarij 1646. coram R.P.D. meo Cerro, quia in eo casu sententia suspensionis & interdicti erat lata contra totum Capitulum nullis exceptis, & in eisdem terminis loquitur Suarez de *conf.* disp. 28. sect. 4. sub n. 2. At in casu nostro formaliter non est suspensum totum Capitulum, sed distributiuè, nempe maior illius pars, exceptis dignitatibus & Canonicis qui paruerunt, quique non afficiuntur pena suspensionis licet nisi exceptuati essent afficerentur pena interdicti generalis contra Capitulum promulgati, ex allegatis à Castro Pal. de *conf.* dicta disp. 4. punct. 3. §. 2. n. 13. Alia verò decisio in Casarugustana dismembrationis 29. Maij 1653. coram R.P.D. meo Verospio, non loquitur de iure conferendi, sed de re cuius utilitas resuisset etiam in commodum suspensorum & culpabilium.

5 His tamen non obstantibus secundam sententiam Rotalem confirmandam esse D.D. consueverunt & ad primum obiectum responsum fuit illud procedere quando collatio spectat ad plures vti singulos ex propria persona, non autem vti representantes corpus ad quod spectare innotuit Papæ, qui est casus noster in quo ius conferendi Canonizatus vacantes in mensibus Martij & Septembris non competit Episcopo vnà cum Capitulo de iure communi sed ex Bulla secularizationis tribuente ius conferendi Capitulo cum Archiepiscopo, non simultaneè ac distributiuè, sed tanquam vni corpori per Capitulum & Archiepiscopum representato, vt colligitur, tum quia Bulla tribuit ius Archiepiscopo conditionaliter, nempe si Capitulo in actu collationis interfuerit, nec vero interesse deberet si simultaneam vt Archiepiscopus haberet; Gonz. *super reg.* 8. gloss. 45. num. 52. & 53. Put. *decis.* 116. lib. 3. in *Correctis.* Achill. *decis.* 4. num. 10. de *prob.* Rota in *Montisalti beneficij* 28. Iunij 1645. §. fuisse, circa finem, coram Me; Tum etiam quia vltimus Bulla declarat quod Archiepiscopus vnā dumtaxat vocem prout quilibet Canonizatus habeat, & sic illum considerauit in hac parte tanquam vnū de corpore Capituli, alioquin enim cum hoc ius conferendi proueniat ex iure speciali nempe ex Bulla, illa cessante æqualiter Archiepiscopo simultanea cum Capitulo competere, Garz. de *benef.* part. 5. cap. 4. num. 28. Barbof. de *Canon. & Dignit.* cap. 14. num. 7. & 8. cum alijs allegatis in *decisione* huius causæ edita 16. Iunij 1653. §. non obstat coram R.P.D. meo Alberгато, & per Add. ad Buratt. *decis.* 809. n. 16. & 17. 6 † ponderandumque pariter videtur quod Bulla non dat collationem Archiepiscopo cum Capitulo, vt incipiendo à digniori fecisset si separatim illum contemplant, sed Capitulo cum Archiepiscopo, ibi, ad Capitulum cum Archiepiscopo, atque ita accessorie ad Capitulum, vt notat glof. in cap. de collatione, verbo *Prelatus*, *vers.* si est primo loco, de appell. in 6. Ant. de Butr. in cap. postulatistis sub num. 8. *vers.* quod

si de *concess. prob.* & *ibid.* Imol. *sub n. 8. vers.* & primo loco, & magis in puncto Rota in *Montisalti beneficij* 28. Iunij 1645. §. fuisse *vers.* & quia, coram Me. Quodque Bulla inferius concedit Archiepiscopo in alijs mensibus ius conferendi in solidum. Quare satis fuit exponere Papæ quod ius conferendi spectabat ad Capitulum cum eius appellatione veniat etiam Archiepiscopus dum tanquam vnus de Capitulo de collatione participat, ex allegatis in *decis.* 2. num. 2. & 3. apud Pen. & in *decisione* coram R. P. D. meo Alberгато §. non obstat in fine, quibus additur alia decisio in Elboren. *Iuris conferendi* 5. Octobris 1648. §. nec facit, & 8. Martij 1641. §. 1. in fine coram bonæ memoriæ Cardinali Panzirollo, & in *Montisalti beneficij* 15. Decembris 1645. §. nam quidquid, in fine, coram Me.

Alterum obiectum corrui quia reuera Capitulum & Canonicos fuisse declaratos suspensos à diuinis & ab Ecclesiæ ingressu interdictos (vt fuit Papæ narratum) constat ex sententia declaratoria lata in *Summario Capituli*, num. 1. nec probandum vltius est quod ea suspensio prohiberet Capitulo exercitium iuris conferendi, quia sufficit pro executione Literarum Apostolicarum iustificare narrationem eo modo quo concepta est. Satn. in *reg. de trienn. quest.* 11. num. 13. in fine, *vers.* vbi verò. Seraph. *decis.* 990. num. 7. Rota inter recent. *decis.* 71. num. 72. part. 6. & in *Messanen.* *Archipresbyteratus* 5. Maij 1642. Coram R.P. D. meo Decano, in *Gerunden.* *Prioratus* 27. Iunij 1644. coram Me; quod neque negat ex aduerso allegata *decisio* 870. Seraph. sed solum firmat quod narratiua suspensionis à diuinis iustificanda est; pro cuius dicti ratione adducit quod ex huiusmodi narratiua Papa potuit moueri ad prouidendum, & sub num. 3. in *vers.* sed fuit subditum, non esse ita absolute verum quod suspensus à diuinis possit prouidere.

Quod verò aliqui ex Canonicis & Dignitatibus sint ab interdicto & suspensione exceptuati non retraxisset Papam à prouidendo; quia vt ait Seraph. *dicta decis.* 870. sub num. 1. *vers.* præterea, Papa ad id motus fuit in odium Capituli propter eius culpam, cumque proinde illud voluerit proueniendi puniri & prohibere ne conferat, sequitur perneceffe quod nec innocentes & exceptuati possint conferre, cum ius conferendi non habeant tanquam singuli, sed tanquam vniuersi & representantes ipsum Capitulum ob eius culpam Papæ odiosum, cuius suspensio licet non afficiat innocentes respectu culpæ & secundum munus quod singuli vt personæ particulares exercere possunt, in quibus terminis loquitur Nauar. ex aduerso allegatus *conf.* 9. num. 10. de *sent. excom.* afficit tamen quoad actiones totius Capituli quod deliquit & cuius ipsi sunt membra, & hoc non est singulares innocentes puniri propriè propter peccatum alienum, sed est aliquo modo participare penam totius quod peccauit, quod inconueniens non est vt in terminis suspensionis tradidit Suarez de *conf.* *supracitata* disp. 28. sect. 4. n. 2. *vers.* respondens, & *disput.* 36. sect. 2. num. 10. Castro Pal. de *conf.* *disput.* 4. punct. 3. num. 3. Hurtado de *suspens.* n. 25. in princ. Rot. in *dicta Canonizatus* 17. Maij 1645. §. potest etiam coram R.P. D. meo Cerro; quæ etiam loquatur in terminis interdicti generalis nullo exceptuato, supponit tamen aliquos esse innocentes & vt singulos interdicto non comprehensos; atque assert rationem casui nostro applicabilem; quia scilicet dum totum corpus suspenditur, non possunt illius membra operationes corporis exercere, & Capitulum suspensum non est repræsentabile per

per non excommunicatos; alioquin vel representaretur corpus suspensum, vt supra odiosum, quod etiam ponderauit Rota in *Cæsaraugustana Dismembrationis* 29. Maij 1653. §. siquidem coram R.P.D. meo Verospio; vel necesse esset dari in eadem Ecclesia duo Capitula, alterum videlicet suspensum & interdictum, alterum neque suspensum neque interdictum; quod impossibile est, vt bene aduertit decisio coram R.P.D. meo Albergato §. capitulum in fine.

Nihil itaque refert an aliqui fuerint exceptuati quando suspensio & interdictum est generaliter latum collectiue, sed solum aduertendum est an fuerit latum distributiue; id est contra singulares personas, quo casu innocentes & exceptuati exercere possunt munia tam propria quam ipsius Capituli: quia singularium poena illos aut Capitulum non afficit & in his terminis loquuntur Innocent. & alij allegati in obiecto vt bene distinguit ac declarat Suarez. *dicta dispnt.* 36. sect. 2. num. 10. Castro Pal. *dicta dispnt.* 3. punct. 2. sub num. 2. vers. quarto siquidem; ex text. in cap. quia sepe, de elect. in 6. Rota in *dicta Cæsaraugustana dismembrationis* §. penult. vers. neque, coram R.P.D. meo Verospio; gratissime dicitur in casu nostro latum esse distributiue, nempe contra maiorem partem, cum in d. sententia verba dirigantur in ipsum Capitulum vti Capitulum dictæ Ecclesiæ, & sic collectiue, vt explicat allegati à Modern. Neapol. de cons. sine de offic. & potest. Confess. recoll. 6. num. 997. vers. dixi.

Et ita decum vtique parte informante.

R. P. D. BICHIO

Cæsaraugustana Cathedralitatis,

Lunæ 21. Iunij 1655.

Ad partem 2. cap. 2. & 3.

ARGUMENTVM.

Reconsentur variæ cōiecturæ ex quibus probatur Ecclesiam esse Cathedralē, etiamsi alia Ecclesia postea in Cathedralē erecta sit: sententia transit in iudicatum, si fatalia elapsa sint, nec obtenta fuerit illorum prorogatio.

S V M M A R I V M.

- 1 Ex quibus probetur Ecclesiam esse Cathedralē.
- 2 Ex præeminentiis diuersis alicuius Ecclesiæ probatur illius Cathedralitas.
- 3 Si Ecclesia fuerit ab inimicis occupata, illis postea expulsis recuperat primam dignitatem.
- 4 Etiamsi vna Ecclesia fuerit erecta in Cathedralē non sit præiudicium illi quæ iam habet ius Cathedralitatis.
- 5 Possunt in eadem Diocesi adesse due Ecclesiæ Cathedralē propter illarum vniōnem.
- 6 Sententia transit in iudicatum lapsis fatalibus, si non fuerit obtenta illorum prorogatio.
- 7 Restitutio in integrum aduersus sententiam instam non datur non probata lesione.

DECISIO XV.

Beatissimæ Virginis Mariæ de Pilari Ecclesiam existentem in Ciuitate Cæsaraugustæ fuisse

Decis. Rot. Rom.

antiquitus Cathedralē, in eaque primitus sedem Episcopalem dictæ Ciuitatis extitisse, bis pronuntiavit Rota in *sententiis de anno 1631.* à clar. mem. Coccino, & anno sequenti à Card. Vbaldo latis. Quarum validitas non controuertitur.

Iustitia verò comprobatur ex deductis latissime respondendo omnibus contrariis in *decision.* 353. num. 20. & seqq. vsque ad 114. part. 5. recent. & in *decis.* 177. sub num. 4. & seqq. part. 6. in quibus ad probandam antiquam Cathedralitatem huius Ecclesiæ expenditur antiquissima traditio tam Historicorum, quam Scriptorum, quibus adduntur Iulianus Perez in *sua Chronica* num. 405. qui ait istam Ecclesiam à Diuo Iacobo Apostolo edificatam, fuisse, vt creditur primam in Hispania, & ob id mereri dici Prototemplum, Hallus Gallus in *lib. de Aduentu S. Iacobi in Hispania*, Lualdus in *sua Historia sub titulo della Christiana Religione nell'Occidente* tom. 1. cap. 16. fol. 26. Hippolytus Maræcius in *suo Opusculo Apostoli Mariani de S. Iacobo Maiori* cap. 5. §. de templo amote.

Antiquæ Imagines Agni Paschalis, quæ sunt propria Insignia Ecclesiæ Cathedralis Cæsaraugustanæ, & reperiuntur depictæ in partibus superioribus Capellæ maioris Ecclesiæ S. Mariæ, incisæque in antiquissimo lapide ad ostium Sacristiæ S. Mariæ de Pilari; Enunciatiuæ in literis Apostolicis maxime Gelasij II. simul cum literis Petri Libranæ Episcopi, ac sententiis antiquis contentæ. Inueterata celebrandi diem festum Dedicationis huius Ecclesiæ ipsa die qua celebratur Dedictio Ecclesiæ Cathedralis, consuetudo canonizata in *decis.* 472. & 493. coram S.M. Greg. XV. in *dec.* 616. num. 5. part. 1. rec. & in *dec.* 353. num. 73. part. 5.

Facultas exigendi Decimas in Territorio Cæsaraugustano, mutua in sepeliendis vtriusque Ecclesiæ Canonicis officia, indistincta omnium Sacramentorum, prout in Cathedrali administratio; Dignitas Capellani maioris, Retentio Campanæ nuncupatæ de interdicto, prærogatiuæ, & præeminentiarum plura in id afferuntur à Patre Lezana in *disert. antiquissima*, & continua Cathedralitate Angelicæ Apostolicæ, & miraculosa Ecclesiæ S. Mariæ Maioris de Columna Cæsaraugustanæ, cap. 2. & 3. per tot.

Nec obstat, quod ista Ecclesia fuerit aliàs à Mauris occupata, quia illis postea expulsis recuperauit antiquum statum libertatis iure quasi postlimini, vt est textus in cap. prima actiōe 16. quæst. 6. & tradunt in cap. & hoc dicimus eadem caus. 16. quæst. 7. Bellam. num. 9. & in cap. 2. de nou. oper. munc. Innoc. man. 2. vers. hoc autem certum est.

Minus obstat Ecclesiæ S. Saluatoris aduersariæ in Cathedralē erectio, quam pleraque ab informantibus pro eadem Ecclesia deducta conuincunt, quia non inde sequitur abdicatio antiquæ Cathedralitatis ab Ecclesia de Pilari, quia per erectionem non præiudicatur aliis Ecclesiis. Vamef. *conf.* 10. num. 4. Seraph. *decis.* 1444. num. 7. & seqq. † Nec est nouum quod vnus, & idem Episcopus in sua Ciuitate habeat duas Ecclesias vnā Cathedralitatem constituentes ob ipsarum Ecclesiarum vniōnem, vt est textus in cap. 1. ne Sede Vacan. vbi notant omnes Canonistæ, & dixit Rot. in *Vercellon. Vnitatis Capituli* coram Penia, quæ est inter eius impress. *decis.* 558. num. 8. confirmata 18. Aprilis 1614. coram Archiepiscopo Seleuciensi, & 24. Aprilis 1643. coram Reuerendiss. D. meo Dunozer Decano, ac 9. Maij 1644. coram Eminentiss. D. Card. Ottono: idemque decum fuit in *Aretina Vniōis* 22. Iunij 1643. 2. Iunij 1645. 1. Aprilis 1647. coram

C 2

Reueren